

ΡΙΤΣΑΡΝΤ ΑΝΤΑΜΣ

ΣΤΟ ΛΟΦΟ
ΤΟΥ ΓΟΥΟΤΕΡΣΙΠ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
ΜΑΡΩ ΤΑΥΡΗ

ΚΕΔΡΟΣ

ISBN 978-960-04-5001-9

Τίτλος πρωτοτύπου:
Richard Adams, «Watership Down»

© *Richard Adams, 1972*
© *Για την έκδοση στα ελληνικά, Εκδόσεις Κέδρος, Α.Ε., 2019*

ΜΕΡΟΣ Ι

ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ

1. Η προειδοποίηση

ΧΟΡΟΣ: Γιατί τέτοιος ολολυγμός; Πονάει ο νους σου;

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ: Αιμάτων μυρωδιές σκορπίζει το παλάτι.

ΧΟΡΟΣ: Μα ναι! Απάνω στο βωμό τα σφάγια θα μυρίζουν.

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ: Είναι σαν τον αχνό που βγαίνει από τους τάφους.*

Αισχύλος, Αγαμέμνων

Η εποχή των ηρανθέμων είχε πια περάσει. Στις παρυφές του δάσους η βλάστηση αραιώνει και το έδαφος έκλινε κατηφορικά προς έναν παλιό φράχτη και ένα χαντάκι με βάτους πέρα απ' αυτόν. Ανάμεσα στα χόρτα και στις ρίζες των βελανιδιών φαίνονταν ακόμα εδώ κι εκεί μόνο μερικά κομμάτια ανοιχτού κίτρινου, που κι αυτά έσβηναν καθώς τα χρυσάνθεμα μαραίνονταν. Από την άλλη μεριά του φράχτη, το πιο ψηλό τμήμα του αγρού ήταν γεμάτο τρύπες κουνελιών. Σε μερικά σημεία το χορτάρι είχε φύγει εντελώς και υπήρχαν παντού σωροί από ξεραμένες ακαθαρσίες, που ανάμεσά τους δεν μπορούσε να φυτρώσει τίποτ' άλλο εκτός από αγριόχορτα. Εκατό μέτρα πιο κει, στο κάτω μέρος της πλαγιάς, κυλούσε ένα ρυάκι, όχι πιο φαρδύ από ένα μέτρο, σχεδόν φραγμένο από τις νεραγκούλες, τα νεροκάρδαμα και τα αυλακόχορτα. Ο καρδόδρομος διασταυρωνόταν με έναν αγωγό φτιαγμένο από τούβλα, ανέβαινε την απέναντι πλαγιά και έφτανε μέχρι μια διπλοαμπαρωμένη καγκελόπορτα κι ένα φράχτη από αγκαθωτούς θάμνους. Η καγκελόπορτα οδηγούσε στο μονοπάτι.

Το μαγιάτικο ηλιοβασίλεμα έβαφε κόκκινα τα σύννεφα, έμενε ακόμα μισή ώρα μέχρι το σούρουπο. Η πλαγιά ήταν γεμάτη κουνέλια — μερικά τσιμπολογούσαν το αραιό χορτάρι κοντά στις τρύπες τους, άλλα προχωρούσαν πιο κάτω για να βρουν πικραλίδες,

* Αισχύλου, *Ορέστεια*, μετάφρ. Κ. Χ. Μύρης, στίχ. 1309-1312, Βιβλιοπωλείον της «Εστίας», 1988.

ίσως και κάποιο δακράκι που τα υπόλοιπα δεν είχαν δει. Εδώ κι εκεί κάποιο κουνέλι, όρθιο πάνω σε μια μυρμηγκοφωλιά, κοίταζε γύρω του με τα αυτιά τεντωμένα και τη μύτη στραμμένη στον άνεμο. Όμως ένα κοτσύφι που τραγουδούσε ανενόχλητο στις παρυφές του δάσους έδειχνε ότι δεν υπήρχε τίποτε ανησυχητικό εκεί και προς την άλλη κατεύθυνση, δίπλα στο ρυάκι, όλα ήταν άδεια και σιωπηλά. Ο κουνελότοπος ήταν γαλήνιος.

Στην κορυφή του λόφου, κοντά στην αγριοκερασιά όπου τραγουδούσε το κοτσύφι, βρίσκονταν μερικές τρύπες μισοκρυμμένες ανάμεσα στους βάτους. Στο χλομό ημίφως, στο στόμιο μιας από αυτές τις τρύπες, δύο κουνέλια κάθονταν δίπλα δίπλα. Τελικά το μεγαλύτερο βγήκε έξω, κατέβηκε αθόρυβα το λόφο, κρυμμένο ανάμεσα στους βάτους, διέσχισε το χαντάκι και ανέβηκε στο χωράφι. Λίγα λεπτά αργότερα ακολούθησε το άλλο.

Το πρώτο κουνέλι σταμάτησε σε ένα ηλιόλουστο μέρος και έξυσε το αυτί του με γρήγορες κινήσεις του πισινού ποδιού του. Αν και ήταν ενός έτους και ακόμα δεν είχε πάρει όλο του το βάρος, δεν είχε το βασανισμένο βλέμμα των περισσότερων «πάροικων» — δηλαδή των απλών κουνελιών ενός έτους, που μη έχοντας αριστοκρατική καταγωγή ή ασυνήθιστα μεγάλο μέγεθος και δύναμη, παραγκωνίζονται από τους μεγαλύτερους τους και προσπαθούν να τα βγάλουν πέρα όπως μπορούν, ζώντας στα σύνορα του κουνελότοπού τους — συχνά στην ύπαιθρο. Έδειχνε πως ήξερε να φροντίζει τον εαυτό του. Είχε ένα έξυπνο και κεφάλτο ύφος καθώς ανακάθισε, κοίταζε τριγύρω και έτριψε με τα δυο του μπροστινά πόδια τη μύτη του. Μόλις βεβαιώθηκε ότι όλα ήταν εντάξει, έριξε πίσω τα αυτιά του και βάλθηκε να βόσκει.

Ο σύντροφός του έμοιαζε λιγότερο ξένοιαστος. Ήταν μικρός, με ορθάνοιχτα, γουρλωτά μάτια και ο τρόπος που σήκωνε το κεφάλι του και κοίταζε γύρω δήλωνε όχι τόσο επιφυλακτικότητα όσο ένα είδος αδιάκοπης νευρικότητας. Κουνούσε συνεχώς τη μύτη του και όταν ένας μπούμπουρας πέταξε ζουζουνίζοντας σε ένα γαϊδουράγκαθο που βρισκόταν πίσω του, αναπήδησε και στράφηκε τόσο ξαφνιασμένος, που έκανε δυο κουνέλια που βρίσκονταν εκεί κοντά να το βάλουν στα πόδια. Τελικά το κουνέλι που βρισκόταν πιο κοντά του, ένα αρσενικό με μαύρα, γερτά αυτιά, τον

αναγνώρισε και επέστρεψε στη βοσκή του.

«Α, ο Πενταράκης είναι», είπε το κουνέλι με τα μαύρα, γερτά αυτιά, «που τρομάζει πάλι με τις κρεατόμυγες. Έλα, Λευκαγκάθη, τι μου έλεγες;»

«Πενταράκης;» είπε το άλλο κουνέλι. «Γιατί τον λένε έτσι;»

«Ήταν πέντε στη γέννα, ξέρεις;» αυτός ήταν ο τελευταίος και ο πιο μικρόσωμος. Είναι θαύμα που δεν του συνέβη τίποτα μέχρι τώρα. Πάντα έλεγα ότι είναι τόσο μικρός, που ένας άνθρωπος δε θα μπορούσε καν να τον δει και μια αλεπού δε θα έμπαινε στον κόπο να τον κυνηγήσει. Εντούτοις παραδέχομαι ότι δείχνει ικανός ν' αποφεύγει τον κίνδυνο*.»

Το μικρό κουνέλι πλησίασε το σύντροφό του πηδώντας αδέξια στα μακριά πίσω πόδια του.

«Ας προχωρήσουμε λίγο ακόμα, Φουντούκη», είπε. «Ξέρεις, υπάρχει κάτι αλλόκοτο στον κουνελότοπο απόψε, αν και δεν μπορώ να πω τι ακριβώς είναι. Πάμε κάτω στο ρυάκι;»

«Εντάξει», απάντησε ο Φουντούκης, «και ίσως μου βρεις και κανένα δακράκι. Αν δεν μπορείς εσύ, δεν μπορεί κανένας.»

Κατηφόρισε πρώτος την πλαγιά, ενώ η σκιά του μάκραινε πίσω του πάνω στο χορτάρι. Έφτασαν στο ρυάκι και άρχισαν να τσιμπολογούν και να φάχνουν προσεκτικά πλάι στις αυλακιές από τις ρόδες του τρακτέρ.

Δεν πέρασε πολλή ώρα και ο Πενταράκης βρήκε αυτό που έφαχαν. Τα δακράκια είναι λιχουδιά για τα κουνέλια και κατά κανόνα στα τέλη Μαΐου έχουν μείνει πολύ λίγα στα περιχώρα ενός, έστω και μικρού, κουνελότοπου. Αυτά εδώ δεν είχαν ανθίσει και το επίπεδο φύλλωμά τους σχεδόν κρυβόταν από το ψηλό χορτάρι. Είχαν μόλις αρχίσει να τα απολαμβάνουν, όταν δύο μεγαλύτερα

* Τα κουνέλια μπορούν να μετρήσουν μέχρι το τέσσερα. Γι' αυτά οποιοσδήποτε αριθμός πάνω από το τέσσερα είναι *Ρέαρ* – «πολύ» ή «χιλιάδα». Έτσι λένε *Γιου Ρέαρ* – «Οι Χίλιοι» – εννοώντας όλους μαζί τους εχθρούς των κουνελιών (ή έλιλ, όπως τους αποκαλούν) – αλεπού, ερμίνα, νυφίτσα, γάτα, κουκουβάγια, άνθρωπος, κτλ. Υπήρχαν πιθανώς περισσότερα από πέντε κουνέλια στη γέννα όταν γεννήθηκε ο Πενταράκης, αλλά το όνομά του, *Ρεαρού*, σημαίνει «Μικρή χιλιάδα», με άλλα λόγια ο μικρός από μια παρτίδα ή, όπως λένε για τα γουρούνια, «το κατσιασμένο».

κουνέλια ήρθαν τρέχοντας από την άλλη μεριά, από το μονοπάτι των κοπαδιών που ήταν κοντά.

«Δακράκι;» είπε το ένα. «Εντάξει — γι' αφήστε το σ' εμάς. Άντε, γρήγορα», πρόσθεσε, καθώς ο Πενταράκης δίσταζε. «Δεν ακούσατε τι είπα;»

«Ο Πενταράκης το βρήκε, Φρύνε», είπε ο Φουντούκης.

«Ναι, αλλά εμείς θα το φάμε», απάντησε ο Φρύνος. «Τα δακράκια είναι για την Άουσλα* — δεν το ξέρετε; Αν όχι, μπορούμε εύκολα να σας το μάθουμε.»

Ο Πενταράκης είχε ήδη απομακρυνθεί. Ο Φουντούκης τον πρόφτασε κοντά στον αγωγό.

«Βαρέθηκα και κουράστηκα πια», είπε. «Πάντα η ίδια ιστορία. “Αυτά είναι τα νύχια μου, άρα αυτό είναι το δακράκι μου.” “Αυτά είναι τα δόντια μου, άρα αυτή είναι η φωλιά μου.” Σ' το λέω, αν ποτέ μπω στην Άουσλα, θα συμπεριφερόμαι στους πάροικους καλά.»

«Τουλάχιστον εσύ μπορείς να περιμένεις ότι κάποια μέρα θα είσαι στην Άουσλα», απάντησε ο Πενταράκης. «Θα πάρεις κι άλλο βάρος, πολύ περισσότερο απ' ό,τι θ' αποκτήσω εγώ ποτέ μου.»

«Δε φαντάζομαι να νομίζεις ότι θα σ' αφήσω να τα βγάλεις πέρα μόνος σου, ε;» είπε ο Φουντούκης. «Αλλά να σου πω την αλήθεια, μερικές φορές μου 'ρχεται να φύγω για πάντα απ' αυτόν τον κουνελότοπο. Μα ας τα ξεχάσουμε τώρα αυτά και ας απολαύσουμε τη βραδιά. Το βρήκα — θέλεις να διασχίσουμε το ρυάκι; Δε θα υπάρχουν τόσα κουνέλια εκεί και θα μπορέσουμε να ησυχάσουμε λιγάκι. Εκτός κι αν νομίζεις ότι δεν είναι ασφαλές», πρόσθεσε.

Φαινόταν να πιστεύει πραγματικά ότι ο Πενταράκης ήξερε καλύτερα από τον ίδιο και απ' την απάντηση του Πενταράκη φάνηκε

* Σχεδόν όλοι οι κουνελότοποι έχουν μια Άουσλα, μια ομάδα από δυνατά ή έξυπνα κουνέλια — τουλάχιστον δύο χρόνων — που περιβάλλουν τον Αρχικούνελο και την κουνέλα του και ασκούν εξουσία. Οι Άουσλα ποικίλλουν. Σε έναν κουνελότοπο η Άουσλα μπορεί να είναι η ομάδα ενός πολέμαρχου. Σε έναν άλλο μπορεί να αποτελείται από έξυπνους περιπολητές ή επιδρομείς κήπων. Μερικές φορές μπορεί να βρεθεί σ' αυτήν ένας καλός αφηγητής ή ένα κουνέλι-προφήτης με διαισθητικές ικανότητες. Στον κουνελότοπο του Σάντλφορντ αυτή την εποχή, η Άουσλα είχε μάλλον στρατιωτικό χαρακτήρα (αν και, όπως θα δείτε αργότερα, όχι τόσο στρατιωτικό όσο κάποιες άλλες.)

ξεκάθαρα ότι αυτό ήταν αποδεκτό ανάμεσά τους.

«Όχι, είναι αρκετά ασφαλές», απάντησε. «Αν νιώσω ότι υπάρχει κάποιος κίνδυνος, θα σου πω. Αλλά αυτό που προαισθάνομαι δεν είναι ακριβώς κίνδυνος. Είναι — αχ, δεν ξέρω — κάτι βαρύ, σαν κεραυνός: δεν μπορώ να πω τι είναι, αλλά με ανησυχεί. Παρ' όλα αυτά, θα έρθω μαζί σου απέναντι.»

Πέρασαν πάνω από τον αγωγό. Το χορτάρι ήταν υγρό και πυκνό κοντά στο ποτάμι και ανέβηκαν την αντικρινή πλαγιά, φάχνο-ντας στεγνότερο έδαφος. Ένα μέρος της πλαγιάς βρισκόταν στη σκιά, καθώς ο ήλιος έδυε μπροστά τους, και ο Φουντούκης, που ήθελε ένα ζεστό, ηλιόλουστο σημείο, συνέχισε ώσπου βρέθηκαν αρκετά κοντά στο μονοπάτι. Καθώς πλησίασαν στην αυλόπορτα, σταμάτησε κατάπληκτος.

«Πενταράκη, τι είναι αυτό εκεί; Κοίτα!»

Λίγο πιο μπροστά, το έδαφος ήταν φρεσκοσκαμμένο. Δύο σωροί χώμα βρισκόνταν στο χορτάρι. Βαριές κολόνες, που βρομούσαν κρεοζότο και μπογιά, δέσποζαν ψηλές όσο και τα πουρνάρια στο φράχτη και η ταμπέλα που στήριζαν έριχνε μια μακριά σκιά στην κορυφή του λιβαδιού. Κοντά σε μια από τις κολόνες, βρισκόνταν ξεχασμένα ένα σφυρί και μερικά καρφιά. Τα δυο κουνέλια έφτασαν μέχρι την ταμπέλα τρέχοντας με μικρά πηδήματα και ζάρωσαν σε ένα μέρος με τσουκνίδες στην πιο μακρινή πλευρά, σουφρώνοντας τις μύτες τους από τη μυρωδιά ενός αποτσίγαρου πεταμένου κάπου στο χορτάρι. Ξαφνικά ο Πενταράκης ρίγησε και μαζεύτηκε:

«Αχ, Φουντούκη! Από δω έρχεται! Τώρα ξέρω — κάτι πολύ κακό! Κάτι τρομερό — που πλησιάζει όλο και περισσότερο.»

Άρχισε να κλαψουρίζει φοβισμένα.

«Τι πράγμα, τι εννοείς; Νόμισα πως είπες ότι δεν υπάρχει κίνδυνος.»

«Δεν ξέρω τι είναι», απάντησε ο Πενταράκης δυστυχισμένος. «Δεν υπάρχει κίνδυνος εδώ αυτή τη στιγμή. Αλλά έρχεται — έρχεται. Αχ, Φουντούκη, κοίτα! Ο αγρός! Είναι γεμάτος αίμα!»

«Μην είσαι ανόητος, είναι απλώς το φως του ηλιοβασιλέματος. Έλα, Πενταράκη, μη μιλάς έτσι, με τρομάξεις!»

Ο Πενταράκης κάθισε τρέμοντας και κλαίγοντας ανάμεσα στις τσουκνίδες, καθώς ο Φουντούκης προσπαθούσε να τον καθησυχάσει

και να ανακαλύψει τι ήταν αυτό που τον είχε φέρει ξαφνικά εκτός εαυτού. Αν ήταν τρομοκρατημένος, γιατί δεν έτρεχε να γλιτώσει, όπως θα έκανε κάθε λογικό κουνέλι; Αλλά ο Πενταράκης δεν μπορούσε να δώσει εξηγήσεις. Απλώς όσο περνούσε η ώρα, έδειχνε να αγωνιά όλο και περισσότερο. Τελικά ο Φουντούκης είπε:

«Πενταράκη, δε γίνεται να κάτσεις εδώ και να κλαις. Σκοτεινιάζει. Καλύτερα να πάμε πίσω στη φωλιά».

«Πίσω στη φωλιά;» κλαψούρισε ο Πενταράκης. «Θα 'ρθει εκεί — μη νομίζεις ότι δε θα 'ρθει. Σ' το λέω, ο αγρός είναι γεμάτος αίμα...»

«Σταμάτα», είπε αυστηρά ο Φουντούκης. «Άσε με να σε φροντίσω λίγο. Όποιο κι αν είναι το κακό, είναι ώρα να γυρίσουμε πίσω.»

Κατηφόρισε τρέχοντας τον αγρό, διέσχισε το ρυάκι και βγήκε στο μονοπάτι των κοπαδιών. Εκεί καθυστέρησαν λίγο, γιατί ο Πενταράκης — παρά το ήσυχο, καλοκαιριάτικο δειλινό — ένιωσε ανίσχυρος και σχεδόν παρέλυσε από φόβο. Όταν τελικά ο Φουντούκης τον έφερε πίσω στο χαντάκι, αρχικά αρνήθηκε να μπει κάτω από τη γη και ο Φουντούκης αναγκάστηκε να τον σπρώξει σχεδόν για να χωθεί στην τρύπα.

Ο ήλιος έδωσε πίσω από την απέναντι πλαγιά. Ο άνεμος έγινε πιο κρύος, έπεσε ένα φιλόβροχο και σε λιγότερο από μία ώρα είχε σκοτεινιάσει. Όλα τα χρώματα έσβησαν από τον ουρανό: και παρ' όλο που η μεγάλη ταμπέλα στην αυλόπορτα έτριζε ελαφρά από το νυχτερινό άνεμο (θαρρείς κι επέμενε ότι δεν είχε εξαφανιστεί στο σκοτάδι, αλλά βρισκόταν ακόμα σταθερά εκεί που την είχαν βάλει), δεν υπήρχε κανένας περαστικός για να διαβάσει τα έντονα, ευδιάκριτα γράμματα, που έκοβαν σαν μαύρα μαχαίρια την άσπρη επιφάνειά της. Έλεγαν:

ΑΥΤΗ Η ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΟΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ,
ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΥΣΑ ΕΙΚΟΣΙ ΤΕΣΣΕΡΑ ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ
ΕΞΑΙΡΕΤΗΣ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΙΜΗΣ ΓΗΣ, ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ
ΝΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΘΕΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ
ΥΠΕΡΠΟΛΥΤΕΛΩΝ ΜΟΝΤΕΡΝΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ
ΑΠΟ ΤΗ ΣΑΤΣ & ΜΑΡΤΙΝ Ε.Π.Ε,
ΝΙΟΥΜΠΕΡΙ, ΜΠΕΡΚΣ.

2. Ο Αρχικούνελος

Το σκοτεινό άνθρωπο της εξουσίας τον βάραιναν οι ευθύνες του και θλιβόταν, Σαν την πυκνή ομίχλη τα μεσάνυχτα, πήγαινε εκεί τόσο αργά,
Ούτε στεκόταν ούτε προχωρούσε.

Χένρι Βόουν, *Ο κόσμος*

Μέσα στο σκοτάδι και στη ζεστασιά του λαγουμιού ο Φουντούκης ξύπνησε ξαφνικά παλεύοντας και κλοτσώντας με τα πίσω του πόδια. Κάτι του είχε επιτεθεί. Δεν υπήρχε μυρωδιά κουναβιού ή νυφίτσας. Το ένστικτό του δεν του έλεγε να τρέξει. Το μυαλό του ξεκαθάρισε και συνειδητοποίησε ότι, εκτός από τον Πενταράκη, ήταν μόνος του. Ο Πενταράκης είχε σκαρφαλώσει πάνω του, γρατσουνίζοντας και γραπώνοντάς τον σαν κουνέλι που προσπαθεί πανικόβλητο να σκαρφαλώσει ένα συρματοπλεγμα.

«Πενταράκη! Πενταράκη, ξύπνα, χαζέ! Ο Φουντούκης είμαι. Θα με χτυπήσεις. Ξύπνα!»

Τον κράτησε κάτω ακίνητο. Ο Πενταράκης πάλεψε να ελευθερωθεί και ξύπνησε.

«Αχ, Φουντούκη! Ονειρευόμουν. Ήταν φριχτό. Ήσουν κι εσύ εκεί. Καθόσουν πάνω στο νερό, κατεβαίναμε ένα μεγάλο, βαθύ χείμαρρο, και τότε κατάλαβα ότι βρισκόμασταν πάνω σε μια ταμπέλα — σαν την ταμπέλα στον αγρό — κάτασπρη και γεμάτη μαύρες αράδες. Υπήρχαν και άλλα κουνέλια εκεί — αρσενικά και θηλυκά. Αλλά όταν κοίταξα κάτω, είδα ότι η ταμπέλα ήταν φτιαγμένη από κόκαλα και σύρμα. Στρίγκλισα κι εσύ είπες: “Κολύμπα — κολυμπήστε όλοι”. Και μετά σ’ έφαχνα παντού και προσπαθούσα να σε τραβήξω έξω από μια τρύπα στην όχθη. Σε βρήκα, αλλά εσύ είπες: “Ο Αρχικούνελος πρέπει να φύγει μόνος του”, και γλιστρησες μακριά, κατεβαίνοντας ένα σκοτεινό τούνελ με νερό.»

«Ε, λοιπόν, με χτυπήσες στα πλευρά. Άκου τούνελ με νερό! Τι ανοησίες! Μπορούμε να κοιμηθούμε τώρα;»

«Φουντούκη, ο κίνδυνος, το κακό. Δεν έφυγε. Είναι εδώ, ολόγυρά μας. Μη μου λες να το ξεχάσω και να κοιμηθώ. Πρέπει να φύγουμε πριν είναι πολύ αργά.»

«Να φύγουμε; Από δω εννοείς; Από τον κουνελότοπο;»

«Ναι. Πολύ σύντομα. Δεν έχει σημασία για πού.»

«Μόνο εσύ κι εγώ;»

«Όχι, όλοι.»

«Όλος ο κουνελότοπος; Μην είσαι ανόητος. Δεν πρόκειται να έρθουν. Θα πουν ότι τρελάθηκες.»

«Τότε θα βρίσκονται εδώ όταν θα έρθει το κακό. Πρέπει να με ακούσεις, Φουντούκη. Πίστεφέ με, μας πλησιάζει κάτι πολύ κακό και πρέπει να φύγουμε.»

«Τότε υποθέτω ότι είναι καλύτερα να πάμε να δούμε τον Αρχικούνελο και να τα πεις σ' αυτόν. Ή θα προσπαθήσω να του μιλήσω εγώ. Αλλά νομίζω ότι δε θα του αρέσει καθόλου η ιδέα.»

Ο Φουντούκης κατέβηκε πρώτος το λαγούμι και ανέβηκε προς το παραπέτασμα που σχημάτιζαν οι βάτοι στο στόμιο της τρύπας. Δεν ήθελε να πιστέψει τον Πενταράκη, αλλά φοβόταν να μην το κάνει.

Ήταν λίγο μετά το *Νι Φριθ*, ή μεσημέρι. Όλα τα κουνέλια βρίσκονταν κάτω από τη γη, τα περισσότερα κοιμισμένα. Ο Φουντούκης και ο Πενταράκης βγήκαν έξω, περπάτησαν λίγο πάνω στο έδαφος και μετά μπήκαν σε μια μεγάλη τρύπα, σ' ένα σημείο με άμμο, κατέβηκαν από διάφορα λαγούμια, ώσπου βρέθηκαν δέκα μέτρα μέσα στο δάσος, ανάμεσα στις ρίζες μιας βελανιδιάς. Εδώ τους σταμάτησε ένα μεγάλο, γεροδεμένο κουνέλι — ένας από την Άουσλα. Είχε ένα περίεργο, πυκνό τσουλούφι γούνας στην κορυφή του κεφαλιού του, που έκανε την εμφάνισή του εκκεντρική, σαν να φορούσε κάποιο είδος σκούφου. Από αυτό είχε πάρει το όνομά του, *Θλέλι*, που σημαίνει κατά λέξη «Γούνινο Κεφάλι» ή, όπως θα λέγαμε, Περούκας.

«Φουντούκη;» είπε ο Περούκας, μυρίζοντάς τον στο βαθύ ημίφως ανάμεσα στις ρίζες των δέντρων. «Ο Φουντούκης δεν είσαι; Τι κάνεις εδώ; Και μάλιστα τέτοια ώρα;»

Αγνόησε τον Πενταράκη, που περίμενε πιο κάτω στο λαγούμι.

«Θέλουμε να δούμε το Αρχικούνελο», είπε ο Φουντούκης. «Εί-

να σημαντικό, Περούκας. Μπορείς να μας βοηθήσεις;»

«Θέλουμε;» είπε ο Περούκας. «Θα τον δει κι αυτός;»

«Ναι, πρέπει. Έχε μου εμπιστοσύνη, Περούκας. Δεν έρχομαι συχνά εδώ να μιλάω έτσι. Πότε ξαναζήτησα να δω τον Αρχικούνελο;»

«Θα το κάνω για σένα, Φουντούκη, αν και μάλλον θα με καταδιάσει άγρια. Θα του πω πως ξέρω ότι είσαι μυαλωμένος τύπος. Θα πρέπει να σε ξέρει και ο ίδιος βέβαια, αλλά έχει αρχίσει να γερνάει. Περιμένετε εδώ, εντάξει;»

Ο Περούκας κατέβηκε λίγο στο λαγούμι και σταμάτησε στην είσοδο μιας μεγάλης φωλιάς. Αφού είπε κάτι που ο Φουντούκης δεν μπόρεσε ν' ακούσει, τον φώναξαν προφανώς μέσα. Τα δυο κουνέλια περίμεναν βυθισμένα σε μια σιωπή που τη διέκοπταν μόνο οι νευρικές κινήσεις του Πενταράκη.

Το όνομα και ο τίτλος του Αρχικούνελου ήταν *Θρέρα*, που σημαίνει Άρχοντας Ροδόδεντρος. Για κάποιον λόγο τον ανέφεραν πάντα ως *Ο Θρέρα* — ίσως επειδή τύχαινε να υπάρχει μόνο ένα Θρερ, ή ροδόδεντρο, κοντά στον κουνελότοπο, απ' το οποίο πήρε το όνομά του. Είχε κερδίσει τη θέση του όχι μόνο με τη δύναμη που είχε στα νιάτα του, αλλά και με τη λογική του και κάποια συγκαταληπτή απάθεια, τελείως διαφορετική από την παρορμητική συμπεριφορά των περισσότερων κουνελιών. Ήταν γνωστό σε όλους ότι ποτέ δεν άφηγε τον εαυτό του να ταραχτεί από τα κουτσομπολιά ή τον κίνδυνο. Είχε κρατήσει γερά και με ψυχραιμία — μερικοί μάλιστα είπαν με ψυχρότητα — κατά το τρομερό ξέσπασμα της μυξωμάτωσης*, διώχνοντας αδίστακτα κάθε κουνέλι που έδειχνε να αρρωσταίνει. Είχε αντισταθεί σε κάθε ιδέα μαζικής μετανάστευσης και επέβαλε στον κουνελότοπο απόλυτη απομόνωση, σώζοντάς τον έτσι από σχεδόν βέβαιο αφανισμό. Επίσης ήταν αυτός που αντιμετώπισε μια ιδιαίτερα ενοχλητική νυφίτσα, οδηγώντας την ανάμεσα στα κλουβιά των φασιανών και άρα (διακινδυνεύοντας την ίδια του τη ζωή) στο όπλο κάποιου φύλακα. Τώρα, όπως είπε ο Περούκας, γερνούσε, αλλά το μυαλό του ήταν ακόμη αρκετά καθαρό. Όταν έφεραν μέσα τον Φουντούκη και τον

* Ασθένεια των κουνελιών. (Σ.τ.Μ.)

Πενταράκη, τους χαιρέτησε ευγενικά. Μέλη της Άουσλα, όπως ο Φρόνος, μπορεί να απειλούσαν και να φοβέριζαν. Ο Θρέρα δεν είχε ανάγκη να το κάνει.

«Α, ο Καρύδης. Καρύδη δε σε λένε;»

«Φουντούκη», είπε ο Φουντούκης.

«Φουντούκη, βέβαια. Πολύ ευγενικό εκ μέρους σου να έρθεις να με δεις. Γνώριζα καλά τη μητέρα σου. Και ο φίλος σου...»

«Ο αδελφός μου.»

«Ο αδελφός σου», είπε ο Θρέρα, με έναν τόνο στη φωνή του που υπαινισσόταν αμυδρά: Μη με ξαναδιορθώσεις σε παρακαλώ. «Βολευτείτε. Θα πάρετε λίγο μαρούλι;»

Το μαρούλι του Αρχικούνελου το έκλεβε η Άουσλα από ένα κήπο περίπου οχτακόσια μέτρα μακριά, στους απέναντι αγρούς. Οι πάροικοι σπάνια έβλεπαν μαρούλι, ή ποτέ. Ο Φουντούκης πήρε ένα φυλλαράκι και το μασούλησε ευγενικά. Ο Πενταράκης αρνήθηκε και κάθισε ανοιγοκλείνοντας νευρικά τα βλέφαρά του, κάνοντας σπασμωδικές, αξιοθρήνητες κινήσεις.

«Λοιπόν, πώς τα πάτε;» είπε ο Αρχικούνελος. «Πείτε μου, σας παρακαλώ, πώς μπορώ να σας βοηθήσω.»

«Ξέρετε, κύριε», είπε ο Φουντούκης κάπως διστακτικά, «πρόκειται για τον αδελφό μου από δω, τον Πενταράκη. Πολλές φορές μπορεί να καταλάβει τότε πλησιάζει κάποιος κακό και έχω διαπιστώσει επανειλημμένα ότι έχει δίκιο. Πέρυσι το φθινόπωρο ήξερε ότι ερχόταν η πλημμύρα και μερικές φορές ξέρει πού έχει στηθεί παγίδα. Και τώρα λέει ότι νιώθει ένα σοβαρό κίνδυνο να πλησιάζει τον κουνελότοπο.»

«Ένα σοβαρό κίνδυνο. Μάλιστα, κατάλαβα. Πολύ ανησυχητικό», είπε ο Αρχικούνελος δείχνοντας κάθε άλλο παρά ανήσυχος. «Τι είδους κίνδυνος άραγε;»

Κοίταξε τον Πενταράκη.

«Δεν ξέρω», είπε ο Πενταράκης. «Α-αλλά είναι σοβαρός. Είναι τόσο σο-σοβαρός, που... είναι πολύ σοβαρός», κατέληξε δυστυχισμένος.

Ο Θρέρα περίμενε ευγενικά για λίγο και μετά είπε:

«Ωραία λοιπόν, και τι πρέπει να κάνουμε άραγε;»

«Να φύγουμε», είπε ο Πενταράκης αμέσως. «Να φύγουμε.

Όλοι μας. Τώρα. Κύριε Θρέρα, πρέπει να φύγουμε όλοι.»

Ο Θρέρα περίμενε πάλι. Μετά είπε με μια φωνή γεμάτη κατανόηση:

«Ε, λοιπόν, εγώ ποτέ δεν το έχω κάνει αυτό! Είναι μάλλον μεγάλη απαίτηση, έτσι δεν είναι; Εσύ τι γνώμη έχεις;»

«Ξέρετε, κύριε», είπε ο Φουντούκης, «ο αδελφός μου στην πραγματικότητα δεν έχει κάποια γνώμη γι' αυτά του τα προαισθήματα. Απλώς τα αισθάνεται, αν με καταλαβαίνετε. Είμαι σίγουρος ότι εσείς είστε το κατάλληλο πρόσωπο για ν' αποφασίσετε τι πρέπει να κάνουμε.»

«Α, μα είναι πολύ ευγενικό εκ μέρους σου αυτό που είπες. Ελπίζω ότι είμαι πράγματι. Αλλά τώρα, αγαπητά μου παιδιά, ως το σκεφτούμε μια στιγμή. Είναι Μάιος. Όλοι είναι πολυάσχολοι και τα περισσότερα κουνέλια διασκεδάζουν. Δεν υπάρχουν έλλοι εδώ και χιλιόμετρα, ή τουλάχιστον έτσι με πληροφορούν. Δεν έχουμε αρρώστιες, ο καιρός είναι καλός. Και θέλετε να πω στον κουνελότοπο ότι ο νεαρός, ε... — ο νεαρός, ε... — ο αδελφός σου από δω έχει μια διαίσθηση και πρέπει όλοι μας ν' αρχίσουμε να περιφερόμαστε στη χώρα, ένας Θεός ξέρει για πού, και να ρισκάρουμε τις συνέπειες; Τι νομίζετε ότι θα πουν; Θα ενθουσιαστούν όλοι, ε;»

«Από εσάς θα το δέχονταν», είπε ο Πενταράκης ξαφνικά.

«Πολύ ευγενικό εκ μέρους σου», ξαναείπε ο Θρέρα. «Μπορεί, μπορεί. Αλλά θα έπρεπε να το εξετάσω πολύ προσεκτικά. Πολύ σημαντικό βήμα βέβαια. Κι έπειτα...»

«Μα δεν υπάρχει χρόνος, κύριε Θρέρα», ξεστόμισε ο Πενταράκης. «Νιώθω τον κίνδυνο σαν ένα σύρμα γύρω απ' το λαιμό μου — σαν σύρμα. Φουντούκη, βοήθεια!»

Στρίγκλισε και κυλίστηκε στην άμμο, κλοτσώντας ξέφρενα σαν λαγός που πιάστηκε σε παγίδα. Ο Φουντούκης τον κράτησε ακίνητο κάτω και με τα δυο του μπροστινά πόδια και ο Πενταράκης ηρέμησε σιγά σιγά.

«Λυπάμαι πάρα πολύ, Αρχικούνελε», είπε ο Φουντούκης. «Καμιά φορά έτσι κάνει. Θα είναι εντάξει σ' ένα λεπτό.»

«Τι κρίμα! Τι κρίμα! Το φουκαρά, ίσως πρέπει να πάει σπίτι να ξεκουραστεί. Ναι, καλύτερα να τον πάρεις τώρα. Λοιπόν, ήταν

εξαιρετικά ευγενικό εκ μέρους σου που ήρθες να με δεις, Καρύδη. Το εκτιμώ πραγματικά πάρα πολύ. Και θα ξανασκεφτώ πολύ προσεκτικά όλα όσα μου είπες, να είσαι βέβαιος. Περούκα, περιμένεις ένα λεπτό;»

Καθώς ο Φουντούκης και ο Πενταράκης κατέβαιναν αποκαρδιωμένοι το λαγούμι έξω από τη φωλιά του Θρέρα, μόλις που άκουγαν από μέσα τη φωνή του Αρχικούνελου, που είχε πάρει ένα μάλλον οξύτερο τόνο, διακοπτόμενη πού και πού από ένα:

«Μάλιστα, κύριε», «Όχι, κύριε.»

Ο Περούκας, όπως είχε προβλέψει, άκουγε μια γερή κατσάδα.